

ULTRA

Kiadja a Szabad Rádiók Magyarországi Szervezete - 1066 Budapest, Ó u. 11 I/6; t/f:(36-1)-11-11-855
Szerkeszti: Thuróczy Gergely (kreatív kivitelező), nihilobstat: Péterfi Ferenc (karitatív közeg)

A Szabad Rádiók Magyarországi Szervezetének hírlevele - 1997. január (1. szám)

Beköszöntő

Kedves Tagok! Nagy örömünkre szolgál, hogy immáron nem csak személyesen, hanem a kommunikáció egyéb formáit is latba vetjük a hatékonyabb kapcsolattartás érdekében. Jelen hírlevelünknek az lenne a célja, hogy még jobban összefogja a hazai szabad-közösségi-non-profit-harmadik típusú rádiózás nemes ügyét, lehetőség szerint kitekintéssel a nagyvilágra is.

Hogy miért az "Ultra" címre esett a választás, arra van egy-két magyarázat. Egyrészt az ultrarövid hullámtartományra utalunk ezáltal, hisz mindannyian ezen sugárzunk, másrészt a mosószer az éter megtisztítását asszociálja, aktivitásunkra pedig mi sem jellemző, hogy még a rádióhullámok is tajtékokot vetnek, ha mi szólunk...

Arra kérünk, hogy a jövőben mindent hírt, változást, amiről azt gondoljátok, hogy fontos és a Szervezetre tartozik, juttassatok el az irodába (természetesen írhattok akár hosszabb cikket is lapba). Ugyanez vonatkozik a bennünket érintő bármilyen sajtóanyagra is, s a SZARÁMASZER ill. a hírlevél kulcsinét és belbecsét is bátran bíráljátok építő észrevételeitekkel. A további sikeres együttműködés reményében marad tisztelettel a "szerkesztőbizottság":

Péterfi Ferenc és Thuróczy Gergely.

Mizújs a Szervezet házatáján?

Az 1996. december 6-7-én tartott debreceni közgyűlés az alábbiakról határozott: a) ezentúl minden hónap első szombatján lesz közgyűlés, 10.30 órakor; b) a jövőben összehangolt szabad rádiós képzést indítunk be, amihez kapcsolódóan ígéretet tettek a tagtársak, hogy saját terveiket-igényeiket eljuttatják a SZARÁMASZER irodájába ; c) beindítjuk a most olvasható hírlevelet, ill. gondoskodunk rendszeres megjelenéséről.

Január 21-én a Magyar Rádió egy tanácskozást szervezett a helyi rádiósoknak-tévéseknél, a Szervezetet Péterfi Ferenc ügyvivő képviselte. Íme néhány részlet az elhangzottakból.

Wéber János, ORTT: a már működő helyi rádiókról az esedékes új pályázatok kiírása kapcsán elmondta, hogy

"mindegyiket úgy fogjuk tekinteni, mint akit megillet a jog a további működésre", valamint: "nem lehet olyan szigorú részünkről annak a megítélése, hogy az engedélynek megfelelően működnek-e" - ezt hívják alighanem méltányosságnak.

Továbbá az is kiderült, hogy a '97 első negyedévében esedékes új pályázatokban már nem hirdetnek osztott frekvenciákat - kivéve, ha ezt az érintettek külön kérik -, s hogy előbb természetesen a már működő rádiókat bírálják el.

Bölcskei István, KHVM: helyi rádiók esetében a frekvenciahasználati díj mértéke várhatóan havonta mintegy 10-30 ezer Ft-ot tesz ki (amúgy ennek méltányos csökkentését is lehetségesnek tartotta).

A tanácskozást megelőzően Simó György és Péterfi Ferenc SZARÁMASZER-ügyvivők tárgyaltak

Simkó Jánossal (MR Regionális és Nemzetiségi Igazgatóság), aki arról beszélt, hogy összefogásra lenne szükség a várható médiakoncentráció ellen. "Páholy"-szerű konglomerátum jöhet szóba, mely az önkéntesség, a kölcsönösség és az egyenrangúság szentháromságának égíse alatt működne - részünkről helyi szintű együttműködést tudunk elképzelni.

Helyi, közösségi rádiók Hajdú-Biharban

Mint arról hírlevelünk más részein olvashattok: december 6-7-én Kelet-Magyarországon jártunk, s miközben a SZARÁMASZER a közgyűlését tartotta, meglátogattuk azoknak a rádióknak a stúdióit, amelyek ebben a körzetben a szervezetünkhöz tartoznak. Erről az alábbi szubjektív összefoglaló:

Először a **Szóla Rádió** vendégei voltunk *Debrecenben*, a Simonyi úti épületben. Ekkor és másnap, szombaton reggel is találkozhattunk többekkel, akik ennek a rádióknak az alapítói, illetve a rádió mögött álló alapítvány kurátorai. Megtudtuk, hogy itt egy non-profit szervezet a rádió működtetője, s hogy éves váltásokkal mindig más kurátor lesz az elnök, hogy kb. 50-en vannak önkéntesek (főleg gimnazisták), hogy még mindig nincs sztereoó kóderük - amire eljövételünkkel kérelmet is adtak át ügyvivőinknek. Számomra különösen imponáló volt, hogy milyen erősen szervesül ez a műhely ebbe a városba, s ebbe a környezetbe - a civil szervezeteket befogadó házba -, ahol a székhelyük ill. a stúdiójuk van. Megmutatták vendéglátóink a megyei Közösségi Adattárat, s beszéltek arról, hogy alapítványuk nem csupán a rádiót működteti, de más módokat is keres arra, hogy a régió non-profit szerveződéseit szolgálja (pl. címtár kiadása a megyei civil szervezetekről).

Beszélggettünk még arról is, hogy a körzetben közösségi rádiós képzést terveznek a derecskeiekkel összefogva a

"Szólások", s ebben szervezetünk közreműködését várják. Aggodalommal beszéltek házigazdáink arról, hogy még mindig a keleti normán (OIRT) adnak, s ez különösen sérelmes és hátrányos számukra. Ahogy később az adásokban mintegy szignálemként többször elmondták "ez a Szóla Rádió, Debrecen első közösségi rádiója" - nekem is az volt a benyomásom, hogy ez a csapat az egyik legjellegzetesebb, legértékesebb változata ennek a rádiós műfajnak.

Ugyanezen a péntek estén látogattunk el egy lakótelepi toronyház földszinti helyiségeiben az **Univerzum** és a **City Rádió** otthonába. Éppen az előbbi társaság "színeiben" ment az adás. Nekem az volt a határozott benyomásom, hogy ez lényegében egy rádió - két név alatt. Az éppen folyó adás jó hangulatúnak tűnt, s a házigazdánk arról beszélt, hogy a készítőik közötti kapcsolat az egyik erőssége ennek (ezeknek) a rádió(k)nak. Ezt utóbb Mircz Nárcisz is megerősítette. Amúgy tartalma szerint - a rovatcímeket a rádióújságból nézve - itt inkább hagyományos kereskedelmi profilú adóról van szó. Ezt megerősítette a sajtótájékoztatón megjelent újságírók csodálkozása, mikor kiosztottuk a szervezetünkhöz tartozó közösségi rádiók listáját - "hát ezek nem azok" mondták hangosan a megjelent tudósítók. Megtudtuk viszont, hogy ez az állomás Debrecen leghallgatottabb rádiója, ami nyilván komoly érdem a tulajdonosoknak. Nárcisz egyébként mindenféle technikai és képzésbeli segítséget felajánlott a szervezet tagjai számára.

Szombaton délelőtt jártunk a **Rádió Derecske** székhelyén ill. utóbb a stúdiójukban is. Ez a rádió a *Derecskei Jóléti Szolgálat* Alapítvány keretein belül működik. Nekem itt is imponáló volt, hogy milyen "körbeágyazottan", más helyi közösségi, szociális funkciók közé illeszkedve működik ez a műhely. A Szolgálat egy országos program részeként, de teljes önállósággal működik, non-profit formában - így a rádió szervezete is ilyen jellegű. Az Alapítványnak persze van kapcsolata a helyi önkormányzattal is,

akitől feladatokat vállal át, s ezek teljesítéséért esetenként támogatást is kap.

A Rádió Derecske minden nap 3 órát ad, 9 órányi műsoridőt átengedve a velük egy osztott frekvencián adó berettyóújfalui illetőségű **Tandem Rádió**nak, - egy épületben van ideiglenesen mindkettejük stúdiója is -, akik ennek fejében az ő adójuk használatát tették lehetővé a derecskeieknek. Most növelni készülnek az adásidejüket. Hosszabb távon a közös stúdióépületből a saját székházukba tervezik a stúdiót áttelepíteni. Ennek a rádióknak erőssége, hogy nagyon erősen helyi jellegű a műsorok tartalma, kötődése. Jellemző még, hogy a két közhasznú munkás státuszú technikuson kívül - akárcsak a Szóla Rádió esetében - itt sem kap senki honoráriumot, tehát - önkéntesek működtetik ezt a rádiót is.

Utolsó stúdiólátogatásunk a *berettyóújfalui Berettyó Rádióhoz* történt. Ez az adó több irányba is terjeszkedik, egészen Debrecenig fogható az adása. Tagadhatatlan kereskedelmi jellege mellett látható, hogy több műsora közszolgálati szerepet tölt be. Fontos elismerni, hogy miközben ez egy nyilvánvalóan magántulajdonú rádióadó - amelyben, ahogy a piaci szervezeteknél, úgy itt is egyszemélyi döntések alakítják a társaság működését - nagyon komoly munka, s Halics Attila - és családjának - kockázatvállalása és teljes személyisége van "beruházva" ebbe a vállalkozásba.

Összefoglalva: én úgy láttam, két klasszikusan közösségi rádiót és két kereskedelmi jellegű adót ismertünk meg a Hajdú-Bihar megyei kiránduláson, de megítélésem szerint ez utóbbiak is sok olyan helyi rádiózással kapcsolatos tapasztalatot és tudást hordoznak, ami a SZARÁMASZER-t gazdagíthatja.

Péterfi Ferenc

Tagrádióink hírei

Hárman is részesültek közülünk abban a megtiszteltetésben, hogy immáron maga az Európai Unió szolgál szponzorukul. 1996-ban a Civil, FIKSZ és Szóla rádiók nyertek el nagyobb, milliós nagyságrendű összeget a PHARE Demokrácia Mikroprogram pályázatán. A pénz elsősorban képzésre, kiadványok megjelentetésére szolgál - továbbra is itt a nagy lehetőség az összefogásra, a feladatmegoldások koncentrálására, ehhez várjuk az ötleteket, csatlakozásokat, felajánlásokat.

1997. január 14-én a Civil, FIKSZ, Szóla és Tilos képviselői is részt vettek a budapesti Mezőgazdasági Múzeumban tartott sajtótájékoztatón, melyre az Egyesült Államok Nemzetközi Fejlesztési Ügynöksége által finanszírozott Hálózat a Demokráciáért Program pályázati nyertesei és a sajtó képviselői voltak hivatalosak (nagykövet, pogácsa stb.).

A Civil Rádiózásért Alapítvány "A civil szektor fejlesztése egy közösségi rádió műhelyében" célra 500.000 Ft-ot; a FIKSZ Egyesület "Helyi közéleti, szociális, környezetvédelmi műsorok készítésére" 300.000 Ft-ot és egy faxkészüléket; a Szóla Rádió Alapítvány "Egy interaktív közösségi kommunikációs csatorna fejlesztése" projektre 350.000 Ft-ot, a Tilos Kulturális Alapítvány "Középiskolás fiatalok számára önkifejezésüket segítő rádióműsor" címen 200.000 Ft-ot nyert el.

Továbbra is bizonytalan az Esztergom Rádió helyzete, értesüléseink szerint mégsem állnak le végleg, viszont vezetőváltás, s ezzel egyidőben profilváltás is várható az északi végeken.

Nemsokára pont kerülhet a Szajkó Rádió Egyesület kontra SZARÁMASZER-affér végére. A '95 decemberében odaítélt 870.000 Ft-os támogatás levegőben lógó részének (435.000 Ft) sorsát rendező megbeszélésről 1997. január 10-én az érintett felek jegyzőkönyvet vettek fel, s az abban foglaltak garanciát jelentenek az ügy megfelelő lezárására.

Sajnálatos esemény történt a FIKSZ Rádió stúdiójában január 9-e este és 10-e délelőtt között: magyarán szólva kirabolták a stúdiót. A külsérelmi nyomot maga után nem hagyó betörő mintegy 400.000 Ft értékben vitt el technikai berendezéseket. Az élet azonban nem áll meg - a FIKSZ hamarjában pótolta cuccokkal működik tovább.

Nincsen szabad rádió sajtóper nélkül - vallja Molnár Balázs, a pécsi Publikum Rádió főszerkesztője. Ennek értelmében mindent "elkövetett", hogy a HIT Gyülekezete pert indítson ellenük. A vád jóhír-rontás, pedig csak az történt, hogy a rádió - a későbbi felperest is szóhoz juttatva az éterben - beszámolt az egyház egyes visszasságairól.

A Rádió Derecske egyéves teljes körű internet-hozzáférést nyert egy Soros-pályázaton (mindenkinek melegen ajánlva). Drótposta, alias e-mail-címük: DERJSZA@MAIL.C3.HU

Derecskén újabb korosztály fertőződött meg a szabad rádiós metéllyel: az "Új hullám" keretében a helyi gimnázium tanulói készítenek műsort, hetenként fél órában.

Ismét Rádió Derecske: égető szükséglet kielégítése folyik a heti rendszerességű beszédtechnikai képzés keretében. Információink szerint más rádiókra is ráférne (hm - ím a tervezett képzés egyik lehetséges része?).

A Provincia Alapítvány által a Dió Rádióknak biztosított technikai berendezésekből "vételezett" önhatalmúlag egy limitert még szeptemberben valaki, alighanem belső ember. Tettes nincs (meg), de a rendőrségi nyomozás lezárva. Jó hír viszont, hogy magánszemély adománya következtében (lemezjátszó) beindulhatott a Dió jazztörténeti sorozata: nem csak a CD-ké a világ, éljen a bakelit!

Sztereoó kódér nélkül a rádió félkarú óriás - nos, a debreceni Szóla Rádió immáron két kézzel markolhat az éterbe, ugyanis január óta immáron ők is sztereoóban sugározzák adásukat.

Az "Ultra"-n kívül 2 újabb kiadvánnyal gazdagodott a szabad rádiósok lapparkja: röpké két oldalban a FIKSZ Rádió jelentetett meg egy "Havi FIKSZ"-különszámot a január 21-i MR-béli találkozóra; a Civil Rádió pedig 4 oldal terjedelemben adta közre munkatársai tájékoztatására "Hírlevel"-ét.

Nagy fába vágta fejszóját pár megszállott rádióbarát: non-profit alapon szeretnék megjelentetni a "Magyar éter 1997" c. kézikönyvet, melyben lehetőség szerint szeretnék összefoglalni az összes magyar rádió adatait, ill. az ehhez tartozó egyéb hasznos tudnivalókat (internet, térképek, műsorújságok, médiaoktatás stb.), s ebben természetesen rátok is számítanak. Ha sikerült felkelteni érdeklődésüket, akkor az alábbi címen léphettek kapcsolatba a készítővel: 1114 Budapest, Villányi út 9 (Bratkó József, tel.: 165-30-97); hiik@ludens.elte.hu (Hargitai Henrik).

A Tilos Rádió adománygyűjtő kampány (Marathon) sikeresnek mondható, mivelhogy az egy héten át tartó akció következtében mintegy 700.000 Ft hallgatói támogatás folyt be a rádió kasszájába. Emellett sikerült többszáz névből álló hallgatói címlistát is összeállítani. A rádiósok hangulata kielégítő.

Nemzetközi hírek

A zágrábi Radio 101 egyelőre sikerrel védte meg függetlenségét a hatóságokkal szemben. A kormányzat - hasonlóan más független médiaszervezetekhez - megkísérelte bevonni a rádió engedélyét, de meghátrált,

amikor az utóbbi években példátlanul nagy tömeg - mintegy százezer ember - gyűlt össze a rádió védelmére. Ennek eredményeképpen sikerült megújítani a rádió működési engedélyét. Zágrábban a Radió 101 kivételével csak zenét sugárzó adók működnek.

Források a nemzetközi rádiós hírek beszerzéséhez:

Az AMARC - a Videazmiut nevű non-profit videós és televíziós szervezettel együtt - elektronikus levelezési listát tart fenn *Devmedia: Média a fejlődésért és a demokráciáért* címmel. A lista angol nyelvű, előfizetéséhez email üzenetet kell küldeni a listserv@listserv.uoguelph.ca címre, melynek első sorába a következőket kell beírni: „subscribe Devmedia”, valamint az előfizető nevét.

Az AMARC honlapja elérhető az Interneten is a következő címen: www.web.apc.org. Innen számos hasznos további cím és információ szerezhető a közösségi rádiózás nemzetközi szervezeteinek honlapjai, internetes elérhetőségei felé.

Az AMARC hagyományos módon a következő módon érhető el:
AMARC International Secretariat
E-mail: amarc@web.net
3575 blvd. St-Laurent, Suite 611
Montreal, Quebec
CANADA H2X 2T7
Tel: +(1-514) 982-0351
Fax: +(1-514) 849-7129

A SZARÁMASZER elsősorban az európai regionális irodával van kapcsolatban, melyhez természetesen egyes tagrádiók közvetlenül is fordulhatnak:
AMARC European Regional Office
The Media Centre
Email: amarc@gn.apc.org
15 Paternoster Row
Sheffield S1 2BX ENGLAND
Tel: (44-1142) 795219
Fax: (44-1142) 798976

Mindenesetre, míg a rádiótok nem tagja a szervezetnek, talán érdekesebb a Szervezeten keresztül intézni az ügyeket. Ha bármi kérések van, keressétek Simó Györgyöt a Tilos Rádiótól.

A Népek Kommunikációs Chartája

A hágai Kommunikációs és Emberi Jogok Központjával, az amerikai Kulturális Környezet Mozgalommal és a Harmadik Világ Hálózattal közösen az AMARC egy olyan charta kidolgozásán munkálkodik, mely a helyi média sokféleségének megőrzését és a globalizációval együttjáró változásokba való bekapcsolódás lehetőségét egyszerre garantálná. A charta a közlők és a hallgatók jogait és kötelességeit definiálja nemcsak a rádiózás, hanem a média egészének gyakorlatában, s a készítők szerint fontos eszköz lesz a következő esztendőkhöz ahhoz, hogy a médiához való hozzáférés jogát sikerüljön általános alapjoggá tenni. A Charta jelenlegi szövegét - melyet az 1997-ben Ausztráliában tartandó VII. AMARC Világkongresszus fogad majd el - következő hírlevelünkben közöljük, amennyiben érdeklődést mutattok iránta. Ezzel és az ausztráliai kongresszussal kapcsolatban is várjuk jelentkezéseket.

Fordította: Simó György

Egyéb

Irodánkban továbbra is Thuróczy Gergely látja el az ügyeket kedden és csütörtökön 10.00-14.00 óra között (otthoni telefonszáma: 185-63-91 - a nap bármely időszakában hívható).

Az 1996. őszén elkezdett lakásutófelújítás lassan a végéhez közeledik (mindenkinek ajánlható az aranykezü ezmester, Pista bácsi). Lapzárta után érkezett: a Szervezet s az Oktopus között létrejött megállapodás értelmében az iskola bérleti díj, valamint a rezszi arányos fizetése fejében az Ó utcai

lakás egy részét tartós bérletbe vette. Megegyezésünk szerint a tervbe vett rádiós képességekben az Oktopus is közreműködik.

A legközelebbi közgyűlésre - kivételesen a hó második szombatján - 1997. február 8-án, 10.30 órakor kerül sor az Irodában.

Az "Ultra" lapzárta minden hó 20-án esedékes, következésképp addig legyetek szívesek eljuttatni az Ó utcába híreiteket, cikkeiteket stb. (fax, telefon, üzenet stb. útján).

A Független Médiaközpont (1053 Budapest, Egyetem tér 5 I/7, tel: 1175448) 12-hetes angol nyelvű, ingyenes BBC-tanfolyamot indít márciusban. Jelentkezési határidő: február 7.

Az Oktopus Kép- és Hangtechnikai iskola a FIKSZ Rádióval közösen a helyi és közösségi rádiók nemzetiségi és etnikai műsorainak munkatársai részére februárban tanfolyamot szervez. Részletek később.

A szabad rádiózás nemes ügyével kapcsolatban az utóbbi időben megjelent sajtóanyagokból:

1 . Hőmérőt, ne stoppert (P. Á.); in: Népszabadság, 1996. szeptember 14., szombat.

2. Nemcsak a kiskegyed-rádiózásé a jövő - Simkó János az új rádióhálózat tervéről (Varsányi Gyula); in: Népszabadság, 1996. november ???.

3. Kannibálok bálja - Kat-éter: Tilos rádió (sic!; Stark R. László); in: ???, 1996. november 16., szombat.

4. Szerelem, házasság, prostitúció (Cs. Kádár Péter); in: Pagoda, 1996. december.

5. A közösségi rádiózásnak bárki részese lehet (???); in: Hajdú-Bihari Napló, 1996. december 7., szombat.

6. "Alapítványi pénzt hajtunk fel" - Válaszol Simó György, a Tilos Rádió egyik alapítója (Vajna Tamás); in: HVG, 1996. december 7.

7. Rádiósok közgyűlése (???); in: Magyar Nemzet, 1996. december 9., hétfő.

8. Kirabolták a FIKSZ Rádiót (S. F. I.); in: Magyar hírlap, 1997. jan. 15., szerda.

Tagrádióink adatai

BERETTYÓ RÁDIÓ

Halics Attila főszerkesztő
4100 Berettyóújfalú
Csillag utca 11-13
T: 54-401-710, 54-410-810, 60-306-700
90,3 MHz, 10.00-24.00

CITY RÁDIÓ

Bazsa Péter főszerkesztő
4031 Debrecen
Derék utca 241 IV/13
T: 52-430-530, 20-359-429
100,8 MHz, 03.00-19.00

CIVIL RÁDIÓ

Péterfi Ferenc főszerkesztő
1011 Budapest
Corvin tér 8
T: 201-14-17, 201-37-66
98 MHz, szerda-szombat 10.00-22.00

DERECSCKE RÁDIÓ

Halász János ügyvezető igazgató
4130 Derecske
Szováti utca 1
T: 54-410-087, 54-410-228
94,7 MHz, 9.00-12.00

DIÓRÁDIÓ

Szecső Tamás ügyvezető
3036 Gyöngyöstarján
Hősök útja 35
T: 37-302-302, 37-302-303
101,7 MHz, 5.00-10.00, 22.00-01.00

ESZTERGOM RÁDIÓ

Horváth Miklós igazgató
2500 Esztergom
Bajcsy-Zsilinszky u. 4
T: 33-314-420, 33-315-119
98,1 MHz, 6.00-18.00

FIKSZ RÁDIÓ

Cs. Kádár Péter főszerkesztő
1031 Budapest
Amfiteátrum utca 29 I/6
T: 463-43-12, 463-4313, 30-504-106
98 MHz, vasárnap-kezd 10.00-22.00

GÖNCÖL ALAPÍTVÁNY - MADÁCH RÁDIÓ

Szilágyi László
2600 Vác
Ilona u. 3

PUBLIKUM RÁDIÓ

Molnár Balázs főszerkesztő
7624 Pécs
Hungária út 53/1
T: 72-224-225
101.2 MHz, 18.00-24.00

SZAJKÓ RÁDIÓ

Lakatos Gergely
1136 Budapest
Hegedűs Gy. u. 26 IV/9

SZIGET RÁDIÓ

Bajomi-Lázár Péter
1066 Budapest
Felső Erdősor 3 II/21

SZÓKÖZ RÁDIÓ

Bódics Mária, Valiczko Éva főszerkesztő
9700 Szombathely
Ady tér 5
T: 94-336-999
67,52 MHz, h: 6.30-8.00, k-cs-szo: 15.00-18.00, sze-p-v: 9.00-12.00

SZÓLA RÁDIÓ

Giczey Péter főszerkesztő
4026 Debrecen
Simonyi út 14
T: 52-315-771, 52-413-911
72,4 MHz, 6.00-12.00

TILOS RÁDIÓ

Simó György
1922 Budapest Pf. 150
T: 331-98-30
98 MHz, 22.00-10.00

UNIVERSUM RÁDIÓ

Csató Judit főszerkesztő
4028 Debrecen
Géressy utca 15 I/2
T: 52-430-777, 52-416-635
100,8 MHz, 19.00-3.00